

**BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM**

Nr 12

2008

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem Société Internationale d'Étude
du Dix-huitième Siècle

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 125
00-330 Warszawa
www.wiekosiemnasty.pl

Numer konta: PKO BP SA X Oddział Warszawa
22 1020 1013 0000 0302 0003 2433

Biuletyn redaguje: Dorota Dukwicz
e-mail: dorota@minikomp.com.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

**Walne zebranie członków
POLSKIEGO TOWARZYSTWA BADAŃ NAD
WIEKIEM OSIEMNASTYM
7 listopada 2007 r. w Instytucie Historii PAN
w Warszawie**

W zebraniu uczestniczyło 17 osób. Sprawozdanie z działalności zarządu przedstawił Sekretarz Piotr Ugniewski, który poinformował zebranych, że Towarzystwo ma obecnie 178 członków. Na mocy upoważnienia udzielonego przez Walne Zebranie w 2006 roku zarząd usunął z listy członków 11 osób, które notorycznie uchylały się od płacenia składek i z którymi nie było żadnego kontaktu (nie odpowiadały na listy, nie przysyłały danych do Biuletynu). Prezes Teresa Kostkiewiczowa przedstawiła sprawozdanie ze zorganizowanego przez Międzynarodowe Towarzystwo XII Kongresu Badaczy Oświecenia, który odbył się w Montpellier 8–15 lipca 2007. Stwierdziła, że było wielu uczonych z całego świata, w tym kilkanaście osób z Polski. Tematyka polska była obecna m.in. podczas obrad okrągłego stołu poświęconego życiu i twórczości Jana Potockiego, a polskim akcentem podczas obrad plenarnych był wykład Pani Prezes. Następny kongres planowany jest na rok 2011 w Grazu (w Austrii). Przy okazji odbyło się także seminarium młodych badaczy i posiedzenie Komitetu Wykonawczego ISECS. Pani Prezes ubolewała nad nikłym udziałem członków Polskiego Towarzystwa w wyborach władz Towarzystwa Międzynarodowego, w wyniku których prezesem został Keith Baker (USA), a sekretarzem Lise Andries (Fr). Polskim przedstawicielem we władzach została Anna Grześkowiak-Krwawicz. Podczas obrad Komitetu Wykonawczego rozważano możliwość zwiększenia składek na rzecz Międzynarodowego Towarzystwa. W imieniu Skarbnika, sprawozdanie finansowe za rok 2007 przedstawił Sekretarz. Sekretarz Komisji Wydawniczej Magdalena Górską przedstawiła sprawozdanie z działalności komisji. Poinformował zebranych, że prowadzone są rozmowy z nowym wydawcą (wydawnictwem DiG), a ponadto Komisja Wydawnicza wszczęła procedurę sądowego zastrzeżenia nazwy serii. Anna Grześkowiak-Krwawicz stwierdziła, że z powodów finansowych lekko opóźnia się wydanie materiałów zjazdowych, ale wiele tekstów już spłynęło i wydawcy dołożą wszelkich starań, aby książka ukazała się przed końcem 2008 r. Jednocześnie rozpoczęto wstępne starania o zorganizowanie kolejnego zjazdu, tym razem w Krakowie.

W dyskusji, jako pierwszy, głos zabrał Antoni Czyż, który stwierdził, że zarząd powinien zadbać o szczegółową informację o zaległościach w płaceniu składek, postulował także umieszczenie adresu strony internetowej na papierze firmowych PTBnWO; stwierdzał, że brak jest rozpowszechnienia informacji o koncepcji merytorycznej serii wydawniczej Towarzystwa oraz o procedurze zgłaszania prac. W odpowiedzi Piotr Ugniewski stwierdził, że w listach do dłużników była podana suma zaległości i numer konta; obiecał dopilnować, aby adres internetowy na trwałe został umieszczony na papierze firmowym i dodał, że na stronie internetowej Towarzystwa są informacje m.in. o Komisji Wydawniczej. Magdalena Górską przypomniała, że dla serii studiów — mają to być prace z różnych dziedzin, którymi zajmują się członkowie PTBnWO, a oceny merytorycznej dokonuje Komisja na podstawie dwóch recenzji; seria źródeł ma zawierać wydania krytyczne rzeczy istotnych z naukowego punktu widzenia. Prosiła o nadsyłanie propozycji wydawniczych pocztą na adres PTBnWO. Przewodniczący Komisji Wydawniczej Jerzy Dygdała stwierdził, że poza dwoma monografiami dotyczącymi dziejów politycznych brak jest innych zgłoszeń. Teresa Kostkiewiczowa podkreśliła, że członkowie PTBnWO przygotowują recenzje wydawnicze dla Komisji bezpłatnie, rzadko zdarza się korzystać z recenzji zewnętrznych; zdarzały się natomiast odrzucenia propozycji wydawniczych na podstawie opinii recenzentów. Kazimierz Puchowski ubolewał nad niską frekwencją na zebraniu i postulował połączenie obrad z seminarium młodych badaczy lub konferencją. Pani Prezes przyznała, że trudno jest znaleźć dzień dogodny dla wszystkich i prosiła o nadsyłanie sugestii w tej sprawie. Następnie w jawnym głosowaniu przyjęto protokół z poprzedniego zebrania, a wobec wyczerpania porządku obrad Pani Prezes pożegnała zebranych i zamknęła obrady.

[Dorota Dukwicz]

Nowi członkowie PTBnWO

Alicja Lewandowska, ul. Smolki 7/74, 38–600 Lesko
ala.lewandowska@gmail.com

Anna Petlak, ul. Podkurnędz 15 B, 97–330 Sulejów
anna_petlak@interia.pl

Jerzy Jan Kierkuć-Bieliński, Upper Brockley Rd. 61 D, SE4 1SY London
jkierkuc-bielinski@soane.org.uk

PRACE OPUBLIKOWANE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W ROKU 2007

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się do wieku XVIII i początków wieku XIX)

KSIĄŻKI

Barbara Judkowiak

– *Wzgardzony wielość. Kultura teatralna czasów saskich i jej tradycje*, Poznań 2007, Wydawnictwo Naukowe UAM, ss. 302

Teresa Kostkiewiczowa

– *Oświecenie. Słownik literatury polskiej*, Gdańsk 2007, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Słowo/obraz terytoria, ss. 246

Jerzy Michalski

– *Studia historyczne z XVIII i XIX wieku*, t. 1: Polityka i społeczeństwo, t. 2: Ideologia. Nauka. Historiografia, red. W. Kriegseisen, Z. Zielińska, Warszawa 2007, Wydawnictwo Stentor, ss. 552+548

Marian Ptaszyk

– *Słownik języka polskiego Samuela Bogumiła Lindego. Szkice bibliograficzne*, Toruń 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ss. 241+4 nlb.

Kazimierz Puchowski

– *Jezuickie kolegia szlacheckie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Studium z dziejów edukacji elit*, Gdańsk 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, ss. 636

Agnieszka Śniegucka

– *Zjawy i ruiny społecznie użyteczne. O problematyce wartości w prozie Anny Mostowskiej*, Łódź 2007, Oficyna Wydawnicza Tercja, ss. 216

Piotr Żbikowski

– *W pierwszych latach narodowej niewoli. Schyłek polskiego oświecenia i zwiastuny romantyzmu*, Wrocław 2007, Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Seria Humanistyczna, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, ss. 631

PRACE ZBIOROWE

- *Emigranci, wygnańcy, wychodźcy...*, red. I. Węgrzyn, G. Zając, Kraków 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, ss. 162
- *Italian Opera in Central Europe 1614–1780*, t. 3: *Opera Subjects and European Relationships*, red. N. Dubowy, C. Herr, A. Żórawska-Witkowska, Berlin 2007, Berliner Wissenschafts-Verlag, ss. 369
- *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, ss. 612
- *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E.Z. Wichrowska, Warszawa 2007, Wydawnictwo Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, ss. 356

EDYCJE ŹRÓDŁOWE

- *Dramy i tragedie historyczne Juliana Ursyna Niemcewicza*, oprac. Małgorzata Chachaj, Lublin 2007, Wydawnictwo UMCS, ss. 216
- *Lustracja województw Prus Królewskich 1765*, t. 2: *Województwo chełmińskie*, cz. 1: *Ziemia Michałowska*, oprac. J. Dygdała, seria: Towarzystwo Naukowe w Toruniu i Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Fontes TNT, t. 98, Toruń 2007, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, ss. 154
- Marcin Matuszewicz, *Satyry Horacyjusza na polski wiersz przełożone*, oprac. J. Wójcicki, seria: Biblioteka Sarmacka, t. 6, Kraków 2007, Księgarnia Akademicka
- Józef Mieroszewski. *Z ocalałej twórczości*, wyd. W. Pusz, Łódź 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, ss. 118+1 nlb.
- Adam Stanisław Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. 1, wyd. B. Wolska, seria: Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia, t. 4, Warszawa 2005, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, ss. 366
- Adam Naruszewicz, *Sielanki*, wstęp B. Wolska, oprac. tekstów studenci filologii polskiej Wydz. Filolog. UŁ, uczestnicy specjalizacji edytorskiej, pod kierunkiem B. Wolskiej, A. Petlak, seria: Prace Katedry Edytorstwa Wydz. Filolog. UŁ, t. 2, Łódź 2007, Wydawnictwo Pictor, ss. 161
- *Polski poemat heroikomiczny późnego oświecenia. Antologia*, wyd. R. Dąbrowski, Kraków 2007, Księgarnia Akademicka, ss. 200
- Voltaire, „*Eklezjasta treściwie*”. *Cztery przekłady polskie z doby oświecenia*, oprac. J. Wójcicki, seria: Biblioteka Badań nad Oświeceniem, nr 2, Kraków 2007, Collegium Columbinum, ss. 142

ARTYKUŁY

Alina Aleksandrowicz

- *Dzieje „Malwiny” Marii z ks. Czartoryskich Wirtemberskiej*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 284–294
- *Izabela Czartoryska wśród drzew, krzewów i kwiatów*, w: *Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie*, cz. 3: *Panie z dworów i pałaców*, red. H. Łuszkiewicz, t. 1, Lublin 2007, s. 117–125
- *Puławska inscenizacja opery „Matka Spartanka” F.D. Kniaźnina jako wydarzenie polityczne i kulturowe*, „Kamerton” (Rzeszów) 50, 2006, 1, s. 24–35

Regina Bochenek-Franczakowa

- *W cieniu gilotyny. Pamiętniki pani Roland i Louveta de Couvray (1795)*, w: *Niebezpieczeństwo w literaturze dawnej*, red. A. Loba, M. Loba, Poznań 2007, s. 93–102
- *W poszukiwaniu straconego miasta („Nouveau Paris” Louis Sebastien Merciera 1799)*, w: *Zgubić się i odnaleźć. Choroba ciała, ducha i umysłu. Ikoniczność w dawnych literaturach romańskich*, red. M. Surma-Gawłowska, Łask 2007, s. 47–54
- *„Szczęście w okowach”. O Pamiętnikach Pani Roland (1795)*, „Prace Komisji Neofilologicznej PAU” 6, Kraków 2007, s. 43–61

Marek Bratuń

- *Vincenz Bernhard Tschärner et la Pologne*, „Orbis Linguarum” 31, 2007, s. 435–439

Grażyna Bystydzińska

- *The Reception of Jane Austen in Poland*, w: *The Reception of Jane Austen in Europe*, wyd. A. Mandal, B. Southam, London, New York 2007, s. 319–333, 390–393
- *Polska recepcja Podróży sentymentalnej Sterne’a w XIX wieku*, „Acta Philologica” 33, 2007, s. 101–105

Małgorzata Chachaj

- *Obraz prowincji szlacheckiej w komediach J.U. Niemcewicza*, w: *Provincia. Świat, Europa, Polska*, red. M. Ryszkiewicz, Lublin 2007, s. 95–106

- Julian Ursyn Niemcewicz o zadaniach powieści historycznej („Przedmowa” do „Jana z Tęczyna”), w: *Powieść historyczna dawniej i dziś*, red. R. Stachura, T. Budrewicz, B. Faron, Kraków 2007, s. 45–54
- „Piast” — zapomniana tragedioopera Juliana Ursyna Niemcewicza, „Wiek Oświecenia” 23, 2007, s. 155–170

Tomasz Chachulski

- *Mały dyptyk o wolności i prawie (O Bajkach i przypowieściach XBW)*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 243–254
- *Nad „Psałterzem Dawida” Franciszka Karpińskiego*, w: *Księga Psalmów. Modlitwa. Przekład. Inspiracja*, red. P. Mitzner, Warszawa 2007, s. 113–120
- *O puławskim „Rozmarynie” Franciszka Dionizego Książnina*, w: *Tradycja i sztuka. Materiały z sesji zorganizowanej z okazji 100-lecia nadania Puławom praw miejskich. Puławy, 23 września 2006 roku*, red. U. Ślusarczyk, P. Majewski, Puławy 2006, s. 23–34

Marcin Cieński

- *Franciszek Karpiński wobec doświadczenia wygnania: biografia i kreacja literacka*, w: *Emigranci, wygnańcy, wychodźcy...*, red. I. Węgrzyn, G. Zajac, Kraków 2007, s. 49–59
- *Polskie przekłady niemieckich autorów w latach 1764–1830. Zarys problematyki*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 183–189
- *Rej, Krasicki i ziemiańska utopia. Pytania o ciągłość sarmatyzmu*, w: *Mikołaj Rej w pięćsetlecie urodzin. Studia literaturoznawcze*, red. J. Sokolski, M. Cieński, A. Kochan, Wrocław 2007, s. 290–304

Maria Czeppe

- *Na dworze biskupa Kajetana Sołtyka*, w: *Patron i dwór. Magnateria Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku*, red. E. Dubas-Urwanowicz, J. Urwanowicz, Warszawa 2006, s. 225–230

Roman Dąbrowski

- *Doświadczenia żołnierza-patrioty w twórczości Jędrzeja Świdierskiego*, w: *Emigranci, wygnańcy, wychodźcy...*, red. I. Węgrzyn, G. Zajac, Kraków 2007, s. 72–89

Marek Dębowski

- *Teatr i wyspa, czyli dwie hydroutopie Stanisława Leszczyńskiego*, „Wiek Oświecenia” 23, 2006, s. 101–116
- *Francuski dźwięk o polskim oświeceniu w pięć lat po trzecim rozbiórce*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E.Z. Wichrowska, Warszawa 2007, s. 51–62

Roman Doktór

- *Wizerunek Matki Boskiej w poezji polskiej XVIII wieku*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006

Jarosław Dumanowski

- *„Francuski czyli niemiecki”. Francuska moda, rywalizacja społeczna i elitarna tożsamość w Polsce XVIII wieku*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E.Z. Wichrowska, Warszawa 2007, s. 141–155
- *Moda, rywalizacja społeczna i tożsamość szlachty w polsko-litewskiej Rzeczypospolitej w XVIII wieku*, „Acta Historica Universitatis Klaipeidensis” 14, 2007, s. 71–86
- *De l’argent au verre. Manières de boire de la noblesse polonaise au XVIIIe siècle*, w: *Le verre et le vin de la cave à la table du XVIIe siècle à nos jours*, red. Ch. Bouneau, M. Figeac, Bordeaux 2007, s. 243–249
- *Nie tylko Paryż... Wino, zamki i historia, czyli uroki Akwitanii*, „Wiadomości Historyczne” 6, 2007, s. 51–57
- *(Kulinarna) rewolucja francuska*, „Wiadomości Historyczne” 6, 2007, s. 63–64
- *Kapłon we flaszy, czyli historia w dawnych książkach kucharskich*, „Wiadomości Historyczne” 6, 2007, s. 1–8

Dorota Dukwicz

- *Restricted Sovereignty of the Sejm. The Plenipotentiary Delegation and Ratification of the First Partition Treaty*, w: *Separation of Powers and Parliamentarism. The Past and the Present. Law, Doctrine, Practice. Studies presented to the International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions*, t. 84, wyd. W. Uruszczak, K. Baran, A. Karabowicz, Warszawa 2007, s. 454–467

Jerzy Dygdała

- *Biskup Andrzej Stanisław Zaluski w roli pedagoga-moralisty, czyli „młode dziewczęta nigdy samopas waleśać się nie powinny” (dwa listy do rady Chełmna i chełmińskich benedyktynek z 1741 roku)*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 423–429
- *Śląskie wątki polskiego bezkrólewia 1733 roku*, w: *Między Lwowem a Wrocławiem. Księga jubileuszowa Profesora Krystyna Matwijowskiego*, red. B. Rok, J. Maroń, Toruń 2006, s. 617–630
- *Urażone magnackie ambicje czy racja stanu? U źródeł opozycji wobec kandydatury Stanisława Leszczyńskiego w bezkrólewiu 1733 roku*, w: *Spory o państwo w dobie nowożytnej. Między racją stanu a partykularyzmem*, red. Z. Anusik, Łódź 2007, s. 187–199
- *Podstawowe problemy skarbowe i ekonomiczne Rzeczypospolitej przelotmu czasów saskich i stanisławowskich w ocenie sasko-polskiego konsyliarza Jana Beniamina Steinhausera*, w: *Między Zachodem a Wschodem, t. 4: Życie gospodarcze Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku*, red. J. Wijaczka, Toruń 2007, s. 144–163
- *Koszty żeglugi na Wiśle między Toruniem a Gdańskiem w 1766 roku. Rachunki toruńskiego sternika Franciszka Majewskiego*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 55, 2007, 1, s. 51–66

Maciej Forycki

- *L’héritage des Lumières: Adam Mickiewicz à Paris*, w: *„Toute la France est polonaise!”. La présence polonaise en France (XIXe–XXe siècles)*, red. A. Jakuboszczak, D. Tollet, M. L. Pelus-Kaplan, M. Serwański, Poznań–Paris 2007, s. 83–92
- *„Ce conte n’est pas d’invention poétique...”. L’époque napoléonienne dans l’historiographie polonaise*, w: *Da brumaio ai Cento giorni. Cultura di governo e dissenso politico nell’Europa di Bonaparte*, red. A. de Francesca, Milano 2007, s. 81–89
- *Wpływ wojen północnych na dzieje Europy w opiniach myślicieli francuskiego Oświecenia*, w: *Wojny północne w XVI–XVIII wieku. W cztery stulecie bitwy pod Kircholmem*, red. B. Dybaś, Toruń 2007, s. 269–279

Karin Friedrich

- *Polish-Lithuanian Political Thought, 1450–1700*, w: *History of European Political Thought, 1450–1700*, wyd. H. Lloyd, G. Burgess, S. Hodson, Yale 2007, s. 409–447

Krzysztof Gombin

- *Pałac Potockich w Lublinie w świetle osiemnastowiecznych źródeł*, „Roczniki Humanistyczne” (Lublin) 54, 2006, 4, s. 291–305
- *Polowania Eustachego Potockiego*, „Roczniki Humanistyczne” (Lublin) 54, 2006, 4, s. 327–335
- *Galeria portretowa w Radzynie Podlaskim*, w: *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. 8, red. J. Lileyko, I. Rolska-Boruch, Lublin 2007, s. 151–163

Magdalena Górską

- *Polonia pacificata: austriacki medal na pierwszy rozbiór Polski*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 407–416

Barbara Grochulska

- *Mała wielka epoka*, „Mówią Wieki”, numer specjalny: *Księstwo Warszawskie w 200-lecie utworzenia*, 2007, s. 6–15

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *Admirabilis ordo. Polacy wobec mitu Wenecji XVI–XVIII w.*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 67–77
- *„Nad rewolucją dwóch narodów w Europie”. Obraz rewolucji francuskiej w polskich w dyskusjach politycznych 1788–1792*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E. Z. Wichrowska, Warszawa 2007, s. 17–32
- *Wolność w polskiej myśli politycznej XVIII w.*, w: *Wolność i jej granice. Polskie dylematy*, red. J. Kloczkowski, Kraków 2007, s. 37–59

Lucyna Harc

- *Oświata w Legnicy w XVIII wieku*, w: *Tradycje nauki legnickiej: konferencja naukowa z okazji 480. rocznicy założenia uniwersytetu w Legnicy, 12 października 2006 r.*, red. S. Dąbrowski, Legnica 2007, s. 129–141
- *Piastowie śląscy w opinii intelektualistów doby Oświecenia*, w: *Piastowie śląscy w kulturze i europejskich dziejach*, red. A. Barciak, Katowice 2007, s. 298–309

- *Johanna Adama Hensela sposób widzenia reformacji w księstwie legnicko-brzeskim*, w: *Dziedzictwo reformacji w księstwie legnicko-brzeskim (Das Erbe der Reformation in den Fürstentümern Liegnitz und Brieg)*, red. J. Harasimowicz, A. Lipińska, Legnica 2007, s. 121–133

Stanisław Janeczek

- *Między pietyzmem a filantropizmem. Niemieckie postulaty pedagogiczne doby oświecenia*, „Społeczeństwo i Rodzina” 3, 2007, 1(10), s. 132–146 [cz. 1], 3(12), s. 31–45 [cz. 2]
- *Blaski i cienie oświeceniowych reform szkolnych w monarchii habsburskiej*, w: *Historia magistra vitae. Księga jubileuszowa Profesora Jerzego Flagi*, red. A. Dębiński i in., Lublin 2007, s. 387–403
- *Przejawy refleksji metafizycznej w filozofii Étienne’a Bennota de Condillaca (1715–1780)*, w: *Z dziejów filozoficznej refleksji nad człowiekiem. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Jana Czerkaskiego (1939–2007)*, red. P. Gutowski, P. Gut, Lublin 2007, s. 257–274
- *Sylwetka intelektualna Stanisława Staszica*, „Edukacja Filozoficzna” 43, 2007, s. 157–172

Barbara Judkowiak

- *Les nôtres et les autres. Le théâtre polonais du XVIIIe siècle et l’imaginaire national stéréotypé*, w: *Amis et ennemis héréditaires. Les stéréotypes nationaux. Actes du XIIe Colloque Poznań–Strasbourg des 3–4 octobre 2002*, red. M. Forycki, M. Serwański, Poznań 2006, s. 65–72

Paweł Kaczyński

- *Nie tylko „Mój raj”*. *Polskie pochwały zbytku i ich francuskie inspiracje*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E. Z. Wichrowska, Warszawa 2007, s. 296–308

Irena Kadulska

- *Kłopoty uczniowskiego mundurka. O codzienności w oświeceniowej szkole*, w: *Między barokiem a oświeceniem. Radości i troski dnia codziennego*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2006, s. 335–343
- *Teatr Radziwiłłowskiego Kolegium Jezuickiego w Nieświeżu jako kronika książęcego rodu*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześko-wiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 360–387

Małgorzata Kamecka

- *Educating and Passing Knowledge: The Role of Private Tutors in the Formation of Polish Youth of Noble Origins in the Sixteenth to Eighteenth Centuries*, „Paedagogica Historica. International Journal of the History of Education” 43, August 2007, 4, s. 509–523
- „Bywanie w świecie” Kazimierza Nestora Sapiehy w świetle relacji z podróży do Francji, w: *Sapiehowie epoki Kodnia i Krasiczyna*, red. K. Stępnik, Lublin 2007, s. 459–471
- „Memoryał expens na wojażu kasztelaniców bieckich” jako przyczynek do badań nad podróżami szlachty polskiej w XVIII wieku, w: *Nad społeczeństwem staropolskim*, t. 1: *Kultura — Instytucje — Gospodarka w XVI–XVIII stuleciu*, red. K. Łopatecki, W. Walczak, Białystok 2007, s. 193–204

Teresa Kostkiewiczowa

- *Figura adresata w pierwszych rocznikach „Monitora”*, „Literaturoznawstwo” 2007, 1, s. 7–40
- *Rola tradycji antycznej w tworzeniu duchowych podstaw Europy — perspektywa polskich oświeconych*, w: *Wschód i zachód w poszukiwaniu Europy duchowej*, red. M. Ołdakowska-Kufłowa, M. Steller, A. Woźniak, Lublin 2006, s. 29–37
- *Osiemnastowieczne drogi do szczęścia. Perspektywa europejska — perspektywa polska*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 45, 2006, s. 11–22
- *Uwagi o kategorii codzienności i o codzienności w literaturze na przykładzie poezji XVIII wieku*, w: *Między barokiem a oświeceniem. Radości i troski dnia codziennego*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2006, s. 7–17
- *Inspiracje psalterzowe w wyobraźni poetyckiej epok dawnych (rekonesans)*, w: *Księga Psalmów. Modlitwa. Przekład. Inspiracja*, red. P. Mitzner, Warszawa 2007, s. 85–103
- *La recherche dix-huitièmiste en Pologne*, „Bulletin de la Société Française d’Etude du Dix-Huitième Siècle” 65, 2007, s. 11–13
- *La question des frontières au XVIIIe siècle: approche esthétique — approche littéraire*, w: *Boundaries in Eighteenth Century — Frontières en dix-huitième siècle*, wyd. P. Ihalainen i in., Helsinki and Oxford 2007, s. 167–177
- *Pokolenie Bogustawskiego*, w: *Wojciech Bogustawski i jego późne prawnuki*, red. A. Kuligowska-Korzeniewska, Warszawa 2007, s. 28–39
- *Emigranci francuscy w Polsce końca XVIII wieku*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego oświecenia*, red. E.Z. Wiochowska, Warszawa 2007, s. 113–120

Urszula Kosińska

- *Początki kariery Stanisława Poniatowskiego u boku Augusta II*, w: *Faworycy i opozycjoniści. Król a elity polityczne w Rzeczypospolitej XV–XVIII wieku. Materiały z konferencji organizowanej przez Zamek Królewski na Wawelu – 15–17 XI 2004 r.*, red. M. Markiewicz, R. Skowron, Kraków 2006, s. 407–422

Danuta Kowalewska

- *Małżeństwa z kalendarza. Astrologia wróżebna w Oświeceniu*, w: *Poezja i astronomia*, red. B. Burdziej, G. Halkiewicz-Sojak, Toruń 2006, s. 249–263
- *Z kalendarzem każdego dnia. Porady i informacje w almanachach Pawła Patera z lat 1715–1721*, w: *Między Barokiem a Oświeceniem. Radości i troski dnia codziennego*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2006, s. 64–74
- *Świat czarów i demonów w „Dolinie Issy” Czesława Miłosza wobec tradycji przedromantycznej*, „Literatura Ludowa” 2007, 2, s. 29–38

Sabina Kruszyńska

- *Wolność i religia według Benjamina Constanta*, „Studia Philosophica Wratislaviensia” 2, 2007, 1, s. 141–151
- *Wstęp*, w: B. Constant, *O religii*, tł. S. Kruszyńska, Warszawa 2007, s. XV–LXII

Adam Lityński

- *Oświeceniowe korzenie dzisiejszych zasad prawa karnego i cywilnego*, w: *Zasady prawa. Materiały konferencyjne*, red. C. Martysz, A. Matan, Z. Tobor, Bydgoszcz–Katowice 2007, s. 85–91

Justyna Łukaszewicz

- *Français, Juifs et d'autres „autres”. Traduits, non traduits ou introduits par Franciszek Zabłocki*, w: *L'Autre tel qu'on le traduit*, oprac. M. Laurent, L. Waleryszak, Paris 2006, s. 152–172
- *Tematyka medyczna w komediach Moliera: „Le Médecin malgré lui” w oryginale i przekładzie*, w: *Zgubić się i odnaleźć. Choroba ciała, ducha i umysłu. Ikoniczność w dawnych literaturach romańskich*, red. M. Surma-Gawłowska, Łask 2007, s. 155–161

Anna Łysiak-Łątkowska

- *Oświeceniowy model parafii – probostwo Hugona Kołłątaja w Krzyżanowicach*, w: *Z dziejów chrześcijaństwa. Studia, szkice, materiały*, red. P. Kurlenda, M. Wołos, s. 27–37

Paweł Matyaszewski

- *Piekło podglądane z nieba, czyli „Diabeł kulawy” Lesage’a*, w: *Widziane z góry, widziane z dołu*, red. A. Loba, Poznań 2007, s. 171–181
- *Maistre et Rivarol, l’Europe et la France*, w: *Autour de Joseph et Xavier de Maistre. Melanges pour Jean-Louis Darcel*, red. M. Kohlhauer, Chambéry 2007, s. 169–181
- *„Zakonnica” Diderota. Studium choroby*, w: *Zgubić się i odnaleźć. Choroba ciała, ducha i umysłu. Ikoniczność w dawnych literaturach romańskich*, red. M. Surma-Gawłowska, Łask 2007, s. 229–236

Krystyna Maksimowicz

- *Początki legendy poetyckiej Tadeusza Kościuszki*, w: *Słynni Polacy Polesia: Tadeusz Kościuszko (1746–1817)*, red. H. Bursztyńska, Z. Lewczuk, Brześć (Białoruś) 2006

Przemysława Matuszewska

- *XBW w świętyni Gustu*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 213–222

Aleksandra Norkowska

- *O „polskich obrotach”. Echo wydarzeń politycznych na poetyckim niebie końca Rzeczypospolitej*, „Temat. Literatura — Filologia — Sztuka” 8–10, 2007, s. 104–107

Magdalena Ożarska

- *Some Observations on Dorothy Wordsworth’s Role in English Romantic Poetry*, „Respectus Philologicus” (Wilno), 11 (16), 2007, s. 98–106
- *The Appeal of Beauty in Distress as Seen in Fanny Burney’s „Evelina” and Samuel Richardson’s „Pamela”*: Some Typological and Intertextual Issues, „Casopis Philologia: The Philologia Journal” (Belgrad), 5 V (2007), s. 71–78

Wojciech Piotrowski

- *Michał Fryczyński*, w: *Волинські Афіни 1805–1833*, red. S. Makowski, W. Sobczuk, Krzemieniec 2006, s. 195–199

Jolanta Polanowska

- *Architekci na dworze Stanisława Kostki Potockiego (do 1792 r.)*, w: *Dwory magnackie w XVIII wieku: rola i znaczenie kulturowe*, red. T. Kostkiewiczowa, A. Roćko, Warszawa 2005, s. 357–66
- *Projekt założenia ogrodowego nad Szeszupą — domniemane dzieło Stanisława Zawadzkiego*, „Biuletyn Historii Sztuki” 68, 2006, 3–4, s. 415–427
- *Wielcy mistrzowie w pismach o sztuce Stanisława Kostki Potockiego*, w: *Pamięć i zapomnienie. Materiały sesji 1–3 XII 2004*, red. M. Omilanova, D. Konstantynów, Warszawa 2007

Marian Ptaszyk

- *Linde — człowiek książki*, „Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” 2007, 5 (86), <http://www.ebib.info/2007/86/a.php?ptaszuk>
- *Linde z Torunia i jego słownik*, „Głos Uczelni. Pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika” 2007, 9/10, s. 24–25 (cz. 1), 11, s. 19–20 (cz. 2)
- *Pamięć o Samuelu Bogumile Lindem w Toruniu*, „Folia Toruniensia” 7, 2007, s. 7–11

Kazimierz Puchowski

- *Europejski rodowód kolegiów szlacheckich w Rzeczypospolitej*, w: *Staropolski ogląd świata — problem inności*, red. F. Wolański, Toruń 2007, s. 192–200

Wiesław Pusz

- *Cejloński szafir, polski szuler i francuska pisarka (oraz o kwalifikacjach literaturoznawcy)*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześko-wiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 350–361

Zofia Rejman

- *Dom w Ursynowie*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześko-wiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 369–379
- *Francja jako antywzór w krytyce literackiej początku XIX w.*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświe-*

- enia, red. E.Z. Wichrowska, Warszawa 2007, s. 240–252 [współautor M. Nesoruk]
- *Sterowanie czytelnikiem w przedmowach do oświeceniowych romansów*, w: *Książka – Biblioteka – Informacja. Między podziałami a wspólnotą*, red. J. Dzieniakowska, Kielce 2007, s. 171–182

Dariusz Rolnik

- *Obraz sąsiadów-zaborców w czasach stanisławowskich w świetle polskiej literatury pamiętnikarskiej*, „Przegląd Nauk Historycznych” 4, 2005, 2 (8), s. 77–99
- *Blaski i cienie życia klienta zamożnego rodu szlacheckiego. Obraz systemu klientelnego w czasach stanisławowskich (1764–1795)*, w: *Między barokiem a oświeceniem. Radości i troski dnia codziennego*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2006, s. 177–193
- *Wartość i znaczenie pamiętników w badaniach nad przeszłością – przykład czasów stanisławowskich (1764–1795). Uwagi wstępne*, w: *Pismiennictwo pragmatyczne w Polsce do końca XVIII wieku na tle powszechnym*, red. J. Gancewski, A. Wałkowski, Olsztyn 2006, s. 221–229
- *Żydzi czasów Rzeczypospolitej stanisławowskiej w polskiej literaturze pamiętnikarskiej XVIII–XIX w.*, w: *Staropolski ogląd świata – problem inności*, red. F. Wolański, Toruń 2007, s. 351–369
- *Jaka jest, była i jaka powinna być Rzeczpospolita. Wizja państwa idealnego w literaturze pamiętnikarskiej czasów stanisławowskich i o czasach stanisławowskich*, w: *Spory o państwo w dobie nowożytnej. Między racją stanu a partykularyzmem*, red. Z. Anusik, Łódź 2007, s. 255–274
- *Księstwo Warszawskie w świadomości Polaków. Świadectwo pamiętników*, „Roczniki Humanistyczne” (Lublin), 2007, Historia 55, 2, s. 83–105
- *O „psychologicznych” metodach walki politycznej w czasie wojny polsko-rosyjskiej i w okresie rządów konfederacji targowickiej (1792–1793)*, „Studia Historyczne” 2007, 3–4, s. 279–297
- *Potoccy czasów stanisławowskich (1764–1795) w przekazach pamiętnikarskich*, w: *Ród Potockich w odmęcie historii (XVII–XX wiek)*, red. Z. Janeczek, Katowice 2007, s. 105–135
- *Sapiehowie na kartach pamiętników polskich czasów stanisławowskich (1764–1795). O roli i znaczeniu rodu u schyłku istnienia I Rzeczypospolitej*, w: *Sapiehowie epoki Kodnia i Krasiczyna*, red. R. Stępnik, Lublin 2007, s. 473–486

Anna Ryszka-Komarnicka

- *Polish History as the Source of Plot in the Italian Drama per Musica: Three Case Studies*, w: *Italian Opera in Central Europe 1614–1780*, t. 3: *Opera Subjects and European Relationships*, red. N. Dubovy, C. Herr, A. Żórawska-Witkowska, Berlin 2007, s. 111–123
- *Elementy formy sonatowej w ariach trzyczęściowych w opisie Francesco Galeazziego (1796)*, w: *Mozart i współcześni. Muzyka w Europie środkowej w XVIII wieku*, red. R. D. Golianek, B. Stróżyńska, Łódź 2007, s. 115–127

Stanisław Salmonowicz

- *Les Juifs polonais et la règle „neminem captivabimus nisi iure victum”*, w: *Greco, Juifs, Polonais. A la recherche des racines de la civilisation européenne. Actes du Colloque international tenu à Paris le 14 novembre 2003, dédié à Joseph Méléze-Modrzejewski*, oprac. D. Długosz, Paris 2006, s. 194–203
- *Prusy Królewskie w strukturach Rzeczypospolitej (1569–1772)*, w: *Rzeczpospolita w XVI–XVIII wieku. Państwo czy wspólnota*, red. B. Dybaś, Toruń 2007, s. 159–168
- *Refleksje o historii kultury niemieckiej*, „Zapiski Historyczne” 72, 2007, 1, s. 127–144

Marie-Christine Skuncke

- *„Frihetstidens teaterliv i Stockholm” samt „Gustaviansk teater” (La vie théâtrale à Stockholm 1737–1772 et 1773–1792)*, w: *Ny svensk teaterhistoria (Nouvelle histoire du théâtre suédois)*, t. 1, red. T. Forser, Stockholm 2007, s. 165–187, 188–217, 289–294

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- *The position of the Nobility of the Grand Duchy of Lithuania within the Context of the Second Partition*, w: *Separation of Powers and Parliamentarism. The Past and the Present. Law, Doctrine, Practice. Studies presented to the International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions*, t. 84, wyd. W. Uruszczak, K. Baran, A. Karabowicz, Warszawa 2007, s. 475–485
- *Kauno pavieta bajorija valstybės permainų laikotarpiu (Summary: The Local Kaunas Nobility During a Period of Changes in the State)*, w: *Praeities pėdsakais. Skiriama profesoriaus Zigmanto Kiaupos 65-mečiui*, red. E. Rimša i in., Vilnius 2007, s. 293–311

- *Kas mokėjo už Lietuvos Metrikos knygų įrišimą? Epizodas iš Lietuvos Metrikos archyvo tvarkymo 1786–1788 m.*, „Lietuvos Metrikos naujienos“ (Wilno) 2004/2005, 8, s. 47–50
- *Основные достижения историографии Литвы последнего десятилетия в исследовании проблем Великого княжества Литовского (XIII–XVIII вв.): краткий обзор (Summary: Main Achievements of Lithuanian Historiography of the Last Decade in the Research of the Grand Duchy of Lithuania (13th–18th Centuries))*, в: *Вялікае княства Літоўскае. Гісторыя вывучэння ў 1991–2003 гг. (Grand Duchy of Lithuania: history of research, 1991–2003. Proceedings of the International Round Table (16–18 May 2003, Grodna, Belarus))*, red. S. B. Каўн і ін., Мінск 2007, s. 226–238, [współautor: D. Vilimas]
- *Отношение шляхты Великого Княжества Литовского к второму разделу Речи Посполитой*, в: *Конструкция и деконструкция Великого Княжества Литовского*, Мінск 2007, s. 21–26

Agnieszka Śniegucka

- *„Do Boga” Franciszka Dionizego Książnina. Między nocą i świtem. Mistyczna zaduma puławskiego poety*, „Ruch Literacki” 48, 2007, 3
- *Teofila Morawska. Narodziny legendy o kobiecie-rycerzu*, „Acta Universitatis Lodzianensis”, Folia Litteraria 9, 2007, s. 109–115

Artur Timofiejew

- *Odbrażawianie rzymskiego klasyka. Horacy i Mickiewicz w krytycznoliterackich sądach Franciszka Morawskiego*, w: *W cieniu Mickiewicza*, red. J. Lyszczyna, M. Bąk, Katowice 2006
- *Franciszek Morawski jako więzień Wołody i więzień egzystencji*, w: *Emigranci, wygnañcy, wychodźcy...*, red. I. Węgrzyn, G. Zajac, Kraków 2007

Piotr Ugniewski

- *Propaganda Stanisława Augusta wobec francuskiej opinii publicznej*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E. Z. Wichrowska, Warszawa 2007, s. 63–70
- *Udział Kazimierza Pułaskiego w zamachu na Stanisława Augusta i jego międzynarodowe echa*, w: *40 lat Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce. Bohater, historia i perspektywy rozwoju. Materiały z polsko-amerykańskiego sympozjum w Warce-Winiarach 13–16 października 2007*, red. I. Stefaniak, Warka 2007, s. 27–33 (wersja polska), s. 213–219 (wersja angielska)

Jacek Wójcicki

- „Work in Progress” — *Polish Enlightenment Translations of Voltaire’s Poem on the Lisbon Earthquake of 1755*, w: *Iberian and Slavonic Cultures: Contact ad Comparison*, wyd. B. E. Cieszyńska, Lisbon 2007
- *Tajemnica prostego wierszyka, czyli: kim jesteś, Justyno? (Sugestie dydaktyczne)*, w: *Literatura staropolska w dydaktyce uniwersyteckiej*, red. J. Okoń, M. Kuran, Łódź 2007
- *Czy słusznie „Na miejscu Wirgilego rym stawia Rafała”? Próba rewizji wartości „Dziejów Pisma Świętego” Rafała Gurowskiego*, w: *Rafał hrabia Gurowski. Szkice do XVIII-wiecznego portretu szlacheckiego*, red. K. Lutowski, Wschowa 2007

Grzegorz Zając

- *Satyra i elegia — dwa głosy nad „dziełem Targowicy” w emigracyjnej poezji Juliana Ursyna Niemcewicza*, w: *Emigranci, wygnańcy, wychodźcy...*, red. I. Węgrzyn, G. Zając, Kraków 2007, s. 25–36
- *Czarnolas sentymentalny, czyli Kochanowski bohaterem pewnej komedioopery*, w: *Rzeczy minionych pamięć. Studia dedykowane profesorowi Tadeuszowi Ulewiczowi w 90. rocznicę urodzin*, red. A. Borowski, Kraków 2007, s. 585–599

Izabella Zatorska

- *Wychowanie jako gra w chowanego*, w: *Zgubić się i odnaleźć. Choroba ciała, ducha i umysłu. Ikoniczność w dawnych literaturach romańskich*, red. M. Surma-Gawłowska, Łask 2007, s. 63–72
- *Misjonarz i uczony. Dwa (?) spojrzenia na Madagaskar w XVII i XVIII wieku*, w: *Widziane z góry — widziane z dołu*, red. A. Loba, Poznań 2007, s. 183–196
- *Konteksty dawne i nowe w komediach Marivaux*, „Acta Philologica” 33, 2007
- *Francuska edukacja postępową w oczach Polaków z drugiej połowy XVIII w.*, w: *W stronę Francji. Z problemów literatury i kultury polskiego Oświecenia*, red. E.Z. Wichrowska, Warszawa 2007, s. 128–140

Zofia Zielińska

- *Rozbiory Polski*, „Kwartalnik Polonicum” (pismo Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców Uniwersytetu Warszawskiego) 4, 2007, s. 15–27

- *Król czasów tragicznych. Stanisław August Poniatowski 1732–1798*, dodatek do dziennika „Rzeczpospolita” nr 30 (dodatku), 11 IX 2007, s. 4–15
- *Konfederacja i konfederaci barscy w oczach Stanisława Augusta*, w: *40 lat Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce. Bohater, historia i perspektywy rozwoju. Materiały z polsko-amerykańskiego sympozjum w Warce-Winiarach 13–16 października 2007*, red. I. Stefaniak, Warka 2007, s. 16–26 (wersja polska), s. 202–212 (wersja angielska)

Michał Zwierzykowski

- *Negocjacje pacyfikacyjne w okresie Sejmu Niemego (1716–1717). Porażka partykularyzmów i sukces racji stanu?*, w: *Spory o państwo w dobie nowożytnej. Między racją stanu a partykularyzmem*, red. Z. Anusik, Łódź 2007, s. 175–185
- *Konsekwencje ustrojowe wielkiej wojny północnej dla Rzeczypospolitej*, w: *Wojny północne w XVI–XVIII wieku. W czterechsetlecie bitwy pod Kircholmem*, red. B. Dybaś, współpr. A. Ziemlewska, Toruń 2007, s. 259–267

Piotr Żbikowski

- *Księdza podkanclerzego Hugona Kołłątaja żywot i sprawy*, w: *Wobec romantyzmu. Studia i szkice*, red. M. Łukaszcuk, M. Maciejewski, Lublin 2006, s. 72–86
- *Przełom, który się do końca nie spełnił*, „Prace Humanistyczne Towarzystwa Naukowego w Rzeszowie”, seria I, 2006, 32/7, s. 7–34

Alina Żórawska-Witkowska

- *Canti natalizi in Polonia nel Seicento*, w: *Il Tempio Armonico. Giovanni Giovenale Ancina e le musiche devozionali nel contesto internazionale del suo tempo*, red. C. Bianco, Lucca 2006, s. 421–431
- *Mozart a „sprawa polska”, czyli o muzycznych koneksjach Warszawy i Wiednia w drugiej połowie XVIII wieku*, w: *Mozart i współcześni. Muzyka w Europie środkowej w XVIII wieku*, red. R.D. Golianek, B. Stróżyńska, Łódź 2007, s. 139–154
- *Serenata na otarcie też królewskich*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 165–172
- *Teatro e musica alla corte della regina vedova di Polonia Maria Casimira Sobiesca a Roma*, w: „Musica se extendit ad omnia”. *Studi in onore di*

- Alberto Basso in occasione del suo 75-o compleanno*, red. R. Moffa, S. Saccomani, Lucca 2007, s. 281–292
- *Giovanni Alberto Ristori and his Serenate at th Polish Court of Augustus III, 1735–1746*, w: *Music as Social and Cultural Practice. Essays in honour of Reinhard Strohm*, wyd. M. Bucciarelli, B. Joncus, Woodbridge 2007, s. 139–158
  - *Les personnages de monarques dans les opéras polonais: „Hedwige, reine de Pologne” de Karol Kurpiński (1814) et „Le roi Łokietek ou les Vislanes” de Józef Elsner (1818)*, „Théâtre et drame musical: Revue européenne bilingue publiée par la Société Internationale d’Histoire Comparée du Théâtre, de l’Opéra et du Ballet” (Paryż), 7–8, 2006: *Le heros theatral entre le reel et le reve*, s. 127–149
  - *Parodie „dramma per musica” w warszawskim teatrze Augusta III*, „Polski Rocznik Muzykologiczny” 4, 2006, s. 99–123
  - *Parodies of „Dramma per Musica” at the Warsaw Theatre of August III*, w: *Italian Opera in Central Europe 1614–1780*, t. 3: *Opera Subjects and European Relationships*, wyd. N. Dubowy, C. Herr, A. Zórawska-Witkowska, Berlin 2007, s. 125–145
  - *Wokół polskiej prapremiery „Il Dissoluto punito, o sia il Don Giovanni” W.A. Mozarta (Warszawa, 14 października 1789)*, w: *Karol Szymanowski w perspektywie kultury muzycznej przeszłości i współczesności*, red. Z. Skowron, Kraków–Warszawa 2007, s. 475–492

PRACE PROWADZONE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

INDYWIDUALNE

Alina Aleksandrowicz

- *Twórczość Marii z ks. Czartoryskiej Wirtemberskiej* — monografia
- *Ogrody Sybilliańskie. Literatura i Obyczaj* (książka w przygotowaniu)
- *Edycja „Malwiny” Marii Wirtemberskiej*

Regina Bochenek-Franczakowa

- *Powieść francuska okresu Rewolucji*

- Powieść w listach XVIII w.
- Powieść przełomu XVIII i XIX w.

Richard Butterwick

- Sojusz ołtarza i tronu podczas Sejmu Czteroletniego
- Oświecony katolicyzm i Antyoświecenie w Rzeczypospolitej
- Peryferie Oświecenia (zbiorowy tom)

Grażyna Bystydzińska

- Opis krajobrazu w literaturze angielskiej XVIII i XIX w.
- Recepcja twórczości Jane Austen w Polsce

Małgorzata Chachaj

- Twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza
- Dramat polski drugiej połowy XVIII i początku XIX w.
- Życie i twórczość Aleksandra Chodkiewicza

Tomasz Chachulski

- Monografia Franciszka Karpińskiego
- Prace edytorskie związane z wydaniem utworów Franciszka Karpińskiego prozą: *Psalterza* i przekładów
- Polska liryka elegijna (antologia)

Marcin Cieński

- Powieść europejska XVIII w.
- Ruiny i literackie obrazy przemijania w literaturze XVIII w. i początków XIX w.
- Polsko-niemieckie związki w literaturze w XVIII w.
- Melancholia w literaturze Oświecenia
- Obraz Paryża w literaturze polskiego Oświecenia

Ewa Czerniakowska

- Krzysztof Celestyn Mrongowiusz (1764–1855) jako leksykograf
- Osiemnastowieczne nazewnictwo miejscowe Warszawy i okolic

Małgorzata Czerniakowska

- Nauki przyrodnicze w Gdańsku w XVII–XVIII w.

Halina Czernianin

- Bibliografia zawartości „Tygodnika Wileńskiego” (1815–1822)

Barbara Czwońnóg-Jadczak

- Praca nad książką: „Dokumentaryzm i peryfrastyczność. Studia o literaturze i prasie epoki napoleońskiej”

Adam Danilczyk

- Sejm 1786 r. — monografia

Roman Dąbrowski

- Twórczość Jędrzeja Świderskiego
- Epicka poezja bohatera okresu oświecenia
- Poezja i prawda w estetyce oświeceniowej

Marek Dębowski

- Estetyka teatru oświeceniowego
- Denis Diderot, pisma estetycznoteatralne, opracowanie i przekłady tekstów
- Wilhelm von Humboldt „Uwagi o grze francuskich aktorów tragicznych” — opracowanie i przekład tekstu

Roman Doktór

- Praca nad książką o Ignacym Krasickim

Dorota Dukwicz

- Polityka Rosji wobec Rzeczypospolitej w dobie sejmu rozbiorowego warszawskiego 1773–1775
- Geneza pierwszego rozbioru
- Historiografia rozbiorów

Jarosław Dumanowski

- Odzież szlachty wielkopolskiej w XVIII w. Semantyka, ekonomika i rola społeczna
- Odzież chłopska w XVIII w.
- Kulturowe wpływy francuskie w Polsce w XVII–XVIII w.
- Historia kuchni i żywienia w XVII–XVIII w.
- Krytyczna edycja staropolskich książek kucharskich

Jerzy Dygdała

- Wydawnictwo źródłowe Lustracja województw Prus Królewskich 1765

- „Ku angielskiej formie rządu” – przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej lat 1764–1766 w świetle obserwacji i opinii sasko-polskiego urzędnika skarbowego Jana Beniamina Steinhausera
- Prusy Królewskie wobec reform skarbowych Sejmu Niemego z 1717 r.
- Sytuacja międzynarodowa Rzeczypospolitej w dobie bezkrólewia 1733 r. – kontynuacja kwerend źródłowych

Maciej Forycki

- Świat Słowian w Wielkiej Encyklopedii Francuskiej

Magdalena Górská

- Emblematyka w dekoracjach stałych (katalog)
- Teoria emblematyki w Polsce (XVII–XVIII w.)

Jerzy Grobis

- Równowaga sił w polityce europejskiej Wielkiej Brytanii w latach 1714–1783 (monografia)

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- Prasa londyńska wobec wydarzeń w Polsce w latach 1788–1792
- Europejskie mity wolności XVI–XVIII w.

Lucyna Harc

- Główne idee Oświecenia a prasa śląska drugiej połowy XVIII w.
- Opracowanie komentarza naukowego do wydania w formie e-booka „Olsnographia oder eigentliche Beschreibung des Oelßnischen Fürstenthums in Nieder-Schlesien... von Johanne Sinapio (...) Leipzig und Franckfurt (...)” (1707, 1706, t. 1–2)

Paweł Ignaczak

- Grafika Jana Piotra Norblina
- Henry Daniel Nether – życie i twórczość ucznia Norblina
- Opracowanie zbioru *norblinianów* graficznych w kolekcji Muzeum Narodowego w Poznaniu (wspólnie z Katarzyną Nowacką)

Stanisław Janeczek

- Problematyka wychowania i dydaktyki w szkolnictwie Komisji Edukacji Narodowej (logika, przyrodoznawstwo, nauka moralna, religia) na tle europejskim

Barbara Judkowiak

- Przygotowanie do edycji utworów wybranych Franciszki Urszuli Radziwiłłowej
- Edycja satyry: „Relacja komedycji na Pradze 3 stycznia 1717 r.”
- Antologia jezuickiego dramtopisania w kolegium poznańskim w pierwszej połowie XVIII w.

Paweł Kaczyński

- Rodzina w literaturze polskiego Oświecenia
- Wenecja oświeconych
- Podróżopisarstwo oświeceniowe

Irena Kadulska

- Teatr widowisk plenerowych
- Wiedza o Chinach w Oświeceniu

Wojciech Kaliszewski

- Stanisław Trembecki monografia twórczości poetyckiej
- Józef Szymanowski — poezje — edycja krytyczna

Mieczysław Klimowicz

- Przygotowywanie książki poświęconej prof. Tadeuszowi Mikulskiemu w serii pionierów polskiego Wrocławia

Urszula Kosińska

- Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach panowania (1727–1733)
- Sprawa Lehmana w 1721

Teresa Kostkiewiczowa

- Barok a oświecenie — kontynuacje i odmienności
- Kategoria przyjemności w estetyce XVIII w.

Danuta Kowalewska

- Motywy magiczne w literaturze XVIII w.

Wojciech Kriegseisen

- Ewangelicy Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta

- Rzeczpospolita w dobie upadku w oczach zachodnioeuropejskiej opinii publicznej
- Konfederacja tarnogrodzka i sejm 1717

Sabina Kruszyńska

- Praca nad monografią: oblicza niewiary w nowożytnej myśli francuskiej

Irena Łossowska

- Z problemów literatury Oświecenia: formy podawcze w powieści XVIII w.

Anna Łysiak-Łątkowska

- Analiza i interpretacja filozofii Oświecenia w kontekście zjawiska epoki wyczerpania
- Intelktualny i egzystencjalny kryzys wartości epoki Oświecenia
- Nowe wzory zachowań kobiecych w wieku Oświecenia
- Przemiany w świadomości i mentalności społecznej w wieku Oświecenia i w pierwszych dziesięcioleciach wieku XIX
- Zjawisko libertynizmu

Justyna Łukaszewicz

- Badania komparatystyczne z zakresu XVIII-wiecznego dramatu i teatru
- Problematyka przekładu i adaptacji autorów dramatycznych XVIII w. i pierwszej połowy wieku XIX, porównanie ich zabiegi z działaniami adaptatorskimi Franciszka Zabłockiego

Jerzy Łukowski

- Kultura polityczna szlachty XVIII w.

Krystyna Maksimowicz

- Poezja polityczna czasu konfederacji targowickiej i sejmu grodzieńskiego 1793 r.

Przemysława Matuszewska

- Edycja listów Kitowicza — opracowanie tekstu i komentarz

Paweł Matyaszewski

- Monteskiusz — życie i dzieło (monografia)

Aleksandra Norkowska

- Miasto i mieszczenie w literaturze drugiej połowy XVIII w.
- Rokokowy obraz świata

Boris Nosov

- Rosja w walce z konfederacją barską 1768–1770 (monografia)

Magdalena Ożarska

- Zagadnienia angielskiej diarystyki i intymistyki kobiecej drugiej połowy XVIII i początku XIX w.

Jolanta Polanowska

- Polskie piśmiennictwo dotyczące sztuki ok. 1750–1830
- Biogramy polskich artystów (malarze i rytownicy) ok. 1750–1830

Kazimierz Puchowski

- Edukacja elit w nowożytnej Europie

Wiesław Pusż

- Przestrzenie nocy i dnia w poezji polskiego Oświecenia
- Proza Stanisława Starzyńskiego
- Twórczość środowiskowa i stosowana w latach 1795–1830
- Poezja okazjonalna – ulotna – chwilowa. Próba rozróżnień
- Długie trwanie rodzimego Oświecenia

Anna Reglińska-Jemioł

- Formy taneczne w polskim teatrze jezuickim XVIII w.

Dariusz Rolnik

- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778–1788
- Obraz społeczeństwa i państwa szlacheckiego czasów stanisławowskich w literaturze pamiętnikarskiej

Marie-Christine Skuncke

- Histoire du théâtre suédois: les années 1737–1792
- Jean-Jacques Rousseau en Suède vers 1760
- La Suède et l'Extrême Orient au XVIIIe siècle

Magdalena Ślusarska

- Kultura literacka Wilna w czasach stanisławowskich
- Postać bp. Ignacego Massalskiego w świetle literatury okolicznościowej
- Konfederacja Barska

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Elity polityczne Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta
- Dokumenty rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Edycja źródłowa

Agnieszka Śniegucka

- Motyw głupoty i szaleństwa w literaturze polskiego Oświecenia

Artur Timofiejew

- Twórczości poetów-żołnierzy doby Księstwa Warszawskiego
- Estetycznoliterackie poglądy Franciszka Morawskiego

Monika Urbańska

- Przygotowanie do wydania całości twórczości Anny z Radziwiłłów Mostowskiej

Elżbieta Wichrowska

- Oświecenie po 1830 r.
- Emigracyjny ośrodek wersalski Antoniego Ostrowskiego
- Edycja dzienników Antoniego Ostrowskiego: „Dziennik moich uczuciów, czyli Elegia serca” (powst. 1813); „Życie najlepszej Żony opisane przez czułego jej Małżonka” (powst. 1813)
- Edycja poezji Andrzeja Brodzińskiego

Barbara Wolska

- Adam Stanisław Naruszewicz, „Poezje zebrane” – przygotowanie trzeciego tomu wydania krytycznego ze wstępem
- Uzupełnianie materiałów źródłowych do opracowanego wydania tomu drugiego „Poezji zebranych” Naruszewicza.

Jacek Wójcicki

- Recepcja poezji łacińskiej w Polsce
- Literatura okolicznościowa epoki napoleońskiej

- Edycja dramatów Stanisława Konarskiego
- Edycja utworów oryginalnych i przekładów Stanisława Staszica (Ród ludzki; L. Racine: Religia; Homer: Iliada)
- Twórczość literacka Stanisława Staszica — analiza i interpretacja

Grzegorz Zając

- Twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza
- Bajkopisarstwo postanisławowskie — komizm a retoryka

Izabella Zatorska,

- Kolonialna utopia na Madagaskarze (Maudave, Beniowski)
- Przygotowanie wydania dwujęzycznego „Voyages” Maksymiliana Wiklińskiego
- Marivaux i jego mistrzowie
- Przygody (samotnego) rozumu, czyli przemiany racjonalności w erze nowożytnej

Ewa Zielińska

- Edycja korespondencji Stanisława Augusta Poniatowskiego z Augustynem Debolim z lat 1780–1782

Zofia Zielińska

- Stosunki polsko-rosyjskie w pierwszych latach rządów Stanisława Augusta

Michał Zwierzykowski

- Sejmiki w systemie ustrojowym państwa szlacheckiego w XVII i XVIII w. — Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego, t. 4: lata 1696–1732 — edycja źródłowa
- Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego, t. 5: lata 1733–1763 — edycja źródłowa
- Samorząd sejmikowy województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763

Piotr Żbikowski

- U progu romantyzmu i romantyczności
- Romantyczne antecedence we wczesnej twórczości J.U. Niemcewicza
- Literacka zawartość polskich czasopism z lat 1794–1806
- Początki polskiego piśmiennictwa w epoce rozbiorów

**TEMATY PRAC DOKTORSKICH POWSTAJĄCYCH
POD OPIEKĄ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA**
(niewymienione wyżej)

- Adam Stanisław Naruszewicz jako poeta polityczny. (Agnieszka Przekora, promotor B. Wolska) [praca obroniona]
- Antoni Gorecki w perspektywie autografów paryskich (edycja krytyczna wybranych tekstów oraz ich omówienie). (Agnieszka Stasińska, promotor W. Pusz)
- Antyczny intertekst poezji polskiej czasów Stanisława Augusta. (Patrik Czepanis, promotor M. Cieński)
- Dramat i teatr Franciszka Dionizego Książczaka. (Magdalena Toczyńska, promotor I. Kadulski)
- Działyńscy w XVIII wieku. Od magnaterii do arystokracji – studium elitarnej tożsamości. (Stanisław Krakowski, promotor J. Dumanowski)
- Elegia pastoralna w Anglii XVII i XVIII wieku. (Renata Kurek, promotor G. Bystydzieńska)
- „Polak w Paryżu”. Francja i droga do Francji w opisach podróżników doby stanisławowskiej. (Aleksandra Janiszewska, promotor A. Grześkowiak-Krwawicz)
- Hieronim Kaliński – dorobek literacki i krytyczny. (Marta Przybylska, promotor W. Pusz)
- Femmes écrivains, femmes imprimeurs et éditeurs en Suède 1780–1820. (Anna-Maria Rimm, promotor M.-C. Skuncke)
- Idee natury w polskim czasopiśmie drugiej połowy XVIII wieku. (Agnieszka Maciocha, promotor A. Aleksandrowicz)
- Inspiracje literackie jakobinizmu francuskiego w polskiej poezji i publicystyce politycznej (lata 1789–1794). (Aurelia Składanowska, promotor K. Maksimowicz)
- Jan Poszakowski – historyk z czasów saskich. (Justyna Żukowska, promotor M. Drozdowski)
- Kobiety w angielskiej poezji satyrycznej pierwszej połowy XVIII wieku. (Joanna Barlak, promotor G. Bystydzieńska)
- Kolonie francuskie w basenie Morza Karaibskiego, przełom XVII i XVIII wieku (świadczenia prywatne a dokumenty oficjalne). (Aleksandra Dmowska, promotor I. Zatorska)
- Kuchnia polska w XVIII wieku. (Aleksandra Kleśta-Nawrocka, promotor J. Dumanowski)

- Les manuscrits politiques clandestins en Suède sous le règne de Gustave III. (Annie Mattsson, promotor M.-C. Skuncke)
- Motywy swiftowskie w literaturze polskiej. (Romana Kozicka, promotor J. Ryba)
- O Józefie Koblańskim – zapomnianym poecie oświecenia. (Zbigniew Tuta, promotor B. Wolska)
- O polskim melodramacie epoki oświecenia. (Iga Sobina, promotor P. Żbikowski)
- Organizacja i funkcjonowanie poczty polskiej królewskiej za panowania Stanisława Augusta. (Rafał Zgorzelski, promotor J. Dumanowski)
- Pamiętniki polskich zesłańców na Sybir z XVIII i XIX wieku. (Dariusz Zięba, promotor P. Żbikowski) [praca obroniona]
- Podróż po śladach w pismach księcia Henryka Lubomirskiego (dzienniki z podróży, korespondencja). (Dorota Chłanda, promotor I. Zatorska)
- „Poesis artificiosa”. O poezji kunsztownej w dobie staropolskiej i w czasach oświecenia. (Urszula Wich, promotor B. Wolska).
- Poezja jezuitów białoruskich po utracie niepodległości kraju. (Agata Demkowicz, promotor P. Żbikowski) [praca obroniona]
- Poezja miłosna i erotyczna w Oświeceniu stanisławowskim. (Jacek Ubysz, promotor B. Wolska)
- Poezje Franciszka Zabłockiego – wydanie krytyczne ze wstępem (Marta Szymor, promotor B. Wolska)
- Poemat dydaktyczny w epoce polskiego Oświecenia. (Marzena Wojciechowska, promotor P. Żbikowski)
- Polska powieść sentymentalna z początków XIX wieku. (Anna Sitko, promotor P. Żbikowski)
- Portret uczonego w twórczości Jana Potockiego. (Anita Czerwińska, promotor J. Ryba)
- Powieści historyczne Feliksa Bernatowicza. (Aldona Targońska, promotor A. Aleksandrowicz)
- Późna twórczość poetki Kazimierza Brodzińskiego. (Magdalena Patro, promotor P. Żbikowski) [praca obroniona]
- Proza diariuszowa Adama Naruszewicza. (Magdalena Bober, promotor T. Chachulski)
- La rhétorique dans l’oeuvre d’Antoine de Rivarol. (Ewa Pruchniczewska, promotor P. Matyaszewski)
- Rola czasopism Piotra Świtkowskiego w przenoszeniu niemieckiej kultury oświeceniowej na grunt polski. (Dorota Sidorowicz, promotor M. Cieński)

- Twórczość Konstancji Beniśławskiej na tle poezji religijnej oświecenia. (Paweł Sarzała, promotor B. Wolska) [praca obroniona]
- Twórczość poetycka Dyzmy Bończy-Tomaszewskiego. (Renata Śniadowska, promotor A. Timofiejew)
- Wiedza o Chinach i literackie obrazy Państwa Środka w XVIII wieku. (Monika Kwietniewska, promotor I. Kadulska)
- Zmiana wizerunku państw europejskich w polskich relacjach pamiętnikarskich z drugiej połowy XVII i z XVIII wieku. (Maciej Kowalski, promotor J. Dygdała)
- Źródła kartograficzne z przełomu XVIII i XIX wieku do dziejów miast Wielkopolski wschodniej. (Marek Hałasiński, promotor M. Drozdowski) [praca obroniona]

KONFERENCJE 2007

21 września 2007 r. odbyło się **V Spotkanie Staszicowskie**, zorganizowane przez Muzeum Stanisława Staszica w Pile. Spotkania Staszicowskie, organizowane co dwa lata w Pile, stanowią forum, na którym są prezentowane oraz omawiane nowe i najnowsze opracowania na temat biografii znakomitego pilanina. Podczas ostatniego Spotkania przedstawiono kilkanaście referatów i komunikatów. Część z nich dotyczyła problemów szeroko pojętego pisarstwa tego autora, np. „Staszic jako tłumacz i komentator Buffona” (Marian Skrzypek), „Rzymskie zwierciadło królów. Przekłady Staszica z Floriana i Thomasa” (Jacek Wójcicki), „Architektonika *Uwag nad życiem Jana Zamoyskiego* i związane z nią problemy edytorskie” (Bronisław Treger), „Stanisław Staszic i *Raj utracony*” (Andrzej Abramowicz). Kilka wystąpień poświęcono działalności Staszica na różnych polach, m.in. „Prace Stanisława Staszica nad organizacją szkolnictwa zawodowego w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim doby autonomicznej” (Adam Winiarz), „Udział Staszica w pracach Rady Stanu Królestwa Polskiego w latach 1818–1821” (Maciej Usurski), „Statut nadany przez ks. Staszica Towarzystwu Rolniczemu w 1817 roku” (Janusz Panasiewicz). Przedstawiono również informację o pracach międzynarodowego zespołu badaczy (z Polski, Czech i Litwy) zajmujących się analizą mapy geologicznej Staszica (projekt „Mapa geologiczna Staszica i jej znaczenie dla europejskiej geologii i kartografii geologicznej”) oraz komunikat o nieznanym dotąd portrecie Staszica, obrazie olejnym na płótnie, z lat 20. XIX w. („Portret

Staszica w granatowym fraku”, Józef Olejniczak). Materiały z sesji zostaną opublikowane w 6 numerze „Zeszytów Staszicowskich”, który ukaże się około połowy 2008 r.

[Józef Olejniczak]

21–22 września 2007 r. w Toruniu odbyła się konferencja: **Wealth and Poverty in European Rural Societies from the Middle Ages to the present day. Standards of living, material culture and consumption patterns.** Wzięło w niej udział prawie trzydziestu uczestników z trzynastu krajów Europy. Spotkanie specjalistów zajmujących się historią kultury materialnej, konsumpcji i dziejami społeczeństw wiejskich („rural history”) oraz związany z nim projekt badawczy było częścią działań programu COST – European Cooperation in the field of Scientific and Technical Research. Głównym celem spotkania było zajęcie się problemami biedy i bogactwa nie tyle przez pryzmat abstrakcyjnych wskaźników ekonomicznych, ile przez analizę środków wyrazu, komunikatów i gestów tworzonych w sferze materialnej. Referaty i dyskusja dotyczyły kultury materialnej i konsumpcji, jako kategorii uwarstwienia społecznego, sposobów wyrażania oraz postrzegania biedy i bogactwa przez użycie obiektów materialnych oraz zmian warunków życia i charakteru konsumpcji. Kwestie te rozpatrywano na przykładzie materiału dotyczącego historii odzieży, wyżywienia, wyposażenia wnętrz, organizacji przestrzeni domowej i higieny, a także sposobów dystrybucji i stopnia rozpowszechnienia różnych dóbr materialnych. Osobną część obrad poświęcono „zarządzaniu czasem”, zwłaszcza w kontekście pojawienia się zjawiska czasu wolnego i rozrywki, jako sposobów manifestowania swej tożsamości i odbicia hierarchii społecznej. Materiały z konferencji zostaną opublikowane w języku angielskim przez wydawnictwo Brépols z Belgii.

[Jarosław Dumanowski]

W dniach 4–6 października 2007 r. odbyło się we Wrocławiu sympozjum **Religia i polityka: kwestie wyznaniowe i konflikty polityczne w Europie w XVIII w. Międzynarodowa konferencja naukowa w 300. rocznicę podpisania konwencji w Altranstädt.** Organizatorem był Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego wraz z Dolnośląskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym przy

współdziałale Papieskiego Wydziału Teologicznego i Biskupstwa Ewangelicko-Augsburskiego we Wrocławiu. W obradach uczestniczyli historycy, historycy sztuki, historycy kościoła i teologowie z licznych ośrodków naukowych w Polsce, a także z Niemiec i ze Szwecji, którzy przedstawili łącznie 40 referatów. Obrady otworzyły wystąpienia dotyczące kształtowania się relacji między władzą świecką a kościołem w szerokiej perspektywie europejskiej w XVIII w., a referaty wygłosili: Heinz Duchhardt („Christianitas vs. Europa. Das Vertragsvölkerrecht des 18. Jahrhunderts im Wandeln”), Stanisław Rosik („Cuius regio eius religio. Fenomenologiczne posady w tradycji chrystianizmu”), Gabriela Wąs („Stosunki między państwem i kościołem na wybranych przykładach europejskich w XVIII wieku”), Otfried Czaika („Konfessionelle Implikation der Politik Karl XII von Schweden”), Jacek Dębicki („Władza habsburska i dylematy religijne w piśmiennictwie śląskoznawczym drugiej połowy XVIII wieku”). W trakcie konferencji znalazły się bloki tematyczne poświęcone: sytuacji w Rzeczypospolitej i w Prusach Wschodnich, zwłaszcza roli zgromadzeń zakonnych i ich wpływowi na społeczeństwo i życie polityczne (w części tej wystąpili m.in. Piotr Badyna, Sławomir Kościelak, Małgorzata Skwarczyńska, Jacek Szpak, Filip Wolański); wzajemnym oddziaływaniom kościoła i państwa na przykładach odnoszących się głównie do Rzeczypospolitej (referaty na ten temat wygłosili m.in. Maciej Forycki, Janusz Małek, Dariusz Nawrot, Dariusz Rolnik, Andrzej Stroynowski, Monika Wyszomirska, Michał Zwierzykowski); kwestiom tolerancji religijnej na Śląsku w XVII i XVIII w. (znalazły się tu wystąpienia m.in. Renaty Czyż, ks. Antoniego Kiełbasy, ks. Józefa Patera); wreszcie tematowi rocznicowemu, a więc roli konwencji z Altranstädt podpisanej w 1707 r., jej wpływowi na sytuację religijną na Śląsku oraz na poprawę sytuacji śląskich protestantów (referaty wygłosili m.in. Peter Baumgart, Bogumiła Burda, Lucyna Harc, Arno Herzig, Tomasz Jaworski, ks. bp Jan Kopiec, Krystyn Matwijowski, Adam Perłakowski, Agnieszka Seidel-Grzesińska, Aleksandra Skrzypietz, Jacek Wijaczka, Leszek Ziątkowski). Organizatorzy planują wydanie książki pokonferencyjnej.

[Lucyna Harc]

10 października 2007 r. odbyła się zorganizowana przez katedrę Historii Literatury Oświecenia i Romantyzmu Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego jednodniowa konferencja z cyklu „Kolołkwów Krakowskich”, tym razem na temat: **Między oświeceniem a romantyzmem – różne oblicza klasycyzmu**. Było to pierwsze spośród trzech planowanych spotkań poświęconych estetyce klasycyzmu. Punktem wyjścia do dyskusji było pięć referatów: Teresy Kostkiewiczowej, „Co to jest klasycyzm – wprowadzenie do (kolejnej) dyskusji”, Marcina Cieńskiego, „Klasycyzm ok. 1800 roku: perspektywa europejska i polska”, Bogusława Doparta, „Dlaczego *neoklasycyzm*?”, Grzegorza Zająca, „O wymowie w poezji Tomasza. Kajetana Węgierskiego”, Zofii Rejman, „Wanda, co nie chciała Niemca – nie wiemy, czego chciała. Kilka uwag o tragedii Euzebiusza Słowackiego”. Publikacja materiałów przewidziana jest po odbyciu wszystkich spotkań na temat klasycyzmu. Drugie przewidziane jest na kwiecień 2008 r.

[Roman Dąbrowski]

23 listopada 2007 r. w Toruniu odbyła się konferencja **Samuel Bogumił Linde z Torunia i jego dzieło**, zorganizowana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną – Książnicę Kopernikańską w Toruniu. Na konferencji przedstawiono następujące referaty: Krzysztofa Mikulskiego „Toruń w latach młodości Samuela Bogumiła Lindego: dom, środowisko rodzinne, źródła inspiracji intelektualnych”, Iwony Imańskiej „Pasje bibliofilskie torunian w drugiej połowie XVIII wieku”, Marana Ptaszyka „Czy Linde był Jakobinem?” oraz Marii Frankowskiej „Nazwy roślin i ich źródła w Słowniku języka polskiego Samuela Bogumiła Lindego”. Rada Miasta Torunia ogłosiła rok 2007 Rokiem Samuela Bogumiła Lindego w Toruniu. Z tej okazji w czasie konferencji wręczono okolicznościowe medale. Referaty zaś zostaną opublikowane w roku 2008 w „Folia Toruniensia” nr 8.

[Marian Ptaszyk]

18 grudnia 2007 r. odbyła się konferencja **Początki wiedzy o Chinach w Polsce** zorganizowana przez Komisję Historii Nauk Społecznych Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, Wydział Filologiczno-Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego oraz Instytut Filologii Polskiej. Była to konferencja dedykowana Pani Profesor Yi Lijun

z Uniwersytetu Języków Obcych w Pekinie z okazji nadania jej tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Gdańskiego. Spotkanie miało zasięg regionalny, referentami byli pracownicy naukowci UG, którzy przedstawili w swoich wystąpieniach historyczny rozwój kontaktów polsko-chińskich, np.: kontakty wojskowo-militarne, dyplomatyczne i handlowe oraz udział polskich misjonarzy w próbach ewangelizacji Chin. W gronie uczestników konferencji znajdowała się grupa słuchaczy z Chin. Planowana jest bilingwiczna: polsko-chińska edycja referatów.

[Irena Kadulska]

KONFERENCJE 2008

Polska wobec wielkich konfliktów w Europie nowożytnej. Z dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych XV–XVIII wieku, 12–14 maja 2008, Pszczyna, organizator: Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego.

Krzywe zwierciadło na gościńcu. Literacka satyra, karykatura, groteska, 26–28 maja 2008, organizatorzy: Pracownia Literatury Okolicznościowej i Użytkowej Instytutu Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Zespół Badań Obszarów Trzecich Literatury przy Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Gospodarzem i współorganizatorem konferencji będzie Wydział Humanistyczny Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Tematyka spotkania — pierwszego z projektowanego cyklu konferencji *Literatura — zwierciadłem...* — obejmuje wszystkie epoki literackie i nie ogranicza się do literatury polskiej. Teksty będące plonem konferencji zostaną ogłoszone jako XIV seria rocznika „Napis”.

Między barokiem a oświeceniem VIII, 22–24 czerwca 2008, Mrągowo, organizator: Ośrodek Badań Naukowych Olsztyn.

W kręgu badaczy dziejów politycznych XVIII wieku. Józef Feldman, Emanuel Rostworowski, Jerzy Michalski, 26–27 czerwca 2008, Warszawa, organizatorzy: Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego

Stanisław August Poniatowski i jego epoka w historii Wielkiego Księstwa Litewskiego, 9–10 października 2008, organizatorzy: Instytut Historii Litwy (Wilno) i Uniwersytet Vytautas Magnus (Kowno). Konferencja odbędzie się w Instytucie Historii Litwy (ul. Kražių 5, LT-01108 Wilno, Litwa; kontakt: stukiene@istorija.lt)

Le rayonnement de la France en Europe centrale de la fin du Moyen Âge à nos jours, 16–18 października 2008, Bordeaux, konferencja organizowana w ramach polsko-francuskiego programu POLONIUM przez Centre d'Études des Mondes Moderne et Contemporain (Uniwersytet Michel de Montaigne Bordeaux 3), Wydział Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i Centre de recherche sur l'histoire de l'Europe centrale (Uniwersytet Paryż IV-Sorbona). Konferencja jest rozszerzeniem tematyki sesji zorganizowanej w 2004 r. w Toruniu na temat szlachty francuskiej i polskiej. W centrum zainteresowania organizatorów znajdują się kulturowe, polityczne i gospodarcze wpływy Francji w krajach Europy środkowej od średniowiecza po czasy współczesne. Celem sesji jest konfrontacja oglądu tych zjawisk z punktu widzenia historyków francuskich i badaczy środkowoeuropejskich oraz wyjście poza tradycyjną perspektywę stosunków dwustronnych. Wezmą w niej udział badacze z Francji, Polski, Niemiec, Czech i Węgier.